

Posudek na diplomovou práci

Elišky Novotné

Rekonstrukce životního příběhu u mladých dospělých vystavených nepříznivému působení rodiny

Cílem práce bylo ověřit postup, při němž se pomocí tzv. knihy života, rekonstruuje dosavadní životní dráha u mladých dospělých, kteří vyrůstali bez stálého kontaktu se svou biologickou rodinou.

Teoretická část je zpracovaná přehledně, využívá však jak dostupnou českou a překladovou literaturu, tak některé práce psané anglicky a německy. Hodně prostoru je věnováno historii tohoto přístupu a srovnáváním situace v zemích, ve kterých je již delší dobu využíván.

Vzorkem pro kvalitativní výzkum bylo 6 náhodně vybraných mladých lidí, nakonec však plánované postupy bylo možno provést a dokumentovat jen u 4 dívek žijících v dětském domově. Potíže se získáváním vzorku autorka věrohodně dokládá na začátku praktické části práce. Účastnice projektu měly lehčí formu mentální retardace, což činí materiál unikátnějším a zajímavějším, než kdyby šlo o mladé lidi s normálním intelektem.

Při práci s životním příběhem byl použit narativní rozhovor se závaznou osnovou, technika čáry života a tvorba dokumentu – knihy života. Reflexe práce na knize života byla prováděna podle dosti široce formulovaných výzkumných otázek. Data z rozhovorů a dalších technik byla analyzována na třech úrovních: holisticko-obsahové, holisticko-formální a kategoriálně-formální. Při analýze knih života byla použita technika „postav na stromě“; čáry života byly kategorizovány podle žánru do typů navržených Chrzem. Kazuistiky jsou shrnuty do podkapitol: ztvárnění jednání, žánrová analýza, důležité postavy v životním příběhu; podle této struktury jsou pak shrnuty všechny 4 kazuistiky v závěru práce. Postup při kategorizaci kvalitativních údajů není vždy dostatečně operacionalizován.

Práce ukazuje možnosti a meze zvoleného přístupu. V závěru je diskutováno o tom, kdo by byl vhodnou osobou na práci s životním příběhem mladého dospělého, přičemž se autorka přiklání k závěru, že by mělo jít o dospělého, ke kterému má mladý člověk již vybudovaný vztah důvěry. Zajímavé je, že účastnice výzkumu se navzájem ovlivňovaly v tom, jaká fakta ze svého života budou pokládat za skutečnost.

Práce je napsaná srozumitelně, bez chyb. Citace jsou formálně správné, pouze Bowlbyho bylo možné citovat přímo, nikoliv podle Vrtbovské.

Návrh hodnocení: výborně - velmi dobře

Doc. O. Matoušek

28.5.2013